

Sygn. akt XII C 1420 / 18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2020 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu XII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia SO Krzysztof Rudnicki**

po rozpoznaniu w dniu 30.11.2020 r.

we Wrocławiu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **K. Z.**

przeciwko **Bankowi (...) S.A. w W.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego na rzecz powódki **164.272,52 zł** (sto sześćdziesiąt cztery tysiące dwieście siedemdziesiąt dwa złote, pięćdziesiąt dwa grosze) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 46.534,78 zł od dnia 12.09.2017 r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki **8.417 zł** kosztów procesu;

IV. nakazuje pozwanemu uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego we Wrocławiu **4.935,76 zł** nieopłaconych kosztów sądowych.

XII C 1420 / 18

UZASADNIENIE

W pozwie złożonym dnia 24.04.2018 r. powódka K. Z. wniosła o zasądzenie od pozwanego Banku (...) S.A. w W. 164.272,52 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od należności częściowych, ewentualnie zasądzenie od pozwanego 55.328,59 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od należności częściowych, ewentualnie zasądzenie od pozwanego 8.434,38 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wytoczenia powództwa, a także o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

Powódka podała, że w lipcu 2008 r. zawarła z pozwanym umowę kredytu hipotecznego nr (...). Pozwany udzielił jej kredytu w kwocie 194.105,99 CHF na okres 360 miesięcy. Kredyt wypłacany był w złotych przy jednoczesnym przeliczeniu na walutę po kursie kupna dewiz wg Tabeli kursów z dnia uruchomienia kredytu, natomiast spłata kredytu następowała w złotych w ratach określonych w walucie kredytu, po ustalonym wg Tabeli kursów kursie sprzedaży dewiz obowiązującym w Banku w momencie dokonywania operacji.

Powódka zarzuciła, że umowa kredytu z dnia 08.07.2008 r. stanowi nieważną czynność prawną wobec sprzeczności z art. 69 ust. 1 i 2 pr. bank. W świetle postanowień umowy Bank przekazał do dyspozycji powódki nieokreśloną kwotę złotych polskich stanowiących równowartość określonych w umowie franków szwajcarskich. Wartość kredytu

wyrażona została we franku szwajcarskim, natomiast wypłata kredytu i ustalenie wysokości raty odnosiły się do złotych polskich. W tej sytuacji kredytobiorca nigdy nie spłaca nominalnej wartości kredytu, bowiem z uwagi na różnice kursowe zawsze będzie to inna kwota. Cecha ta stanowi odejście od ustawowej konstrukcji kredytu, której istotnym elementem jest obowiązek zwrotu kwoty otrzymanej.

Powódka podniosła, że przyznanie pozwanemu w umowie uprawnienia do jednostronnego ustalania kursów, a przez to umożliwienie pozwanemu arbitralne i dowolne kształtowanie treści łączącego strony stosunku prawnego, sprzeciwia się art. 353¹ kc.

Powyższy mechanizm narusza art. 69 ust. 1 i 2 pr. bank., bowiem uniemożliwia precyzyjne ustalenie w umowie kredytu kwoty kredytu, która ostatecznie ma zostać wypłacona.

Następnie powódka podniosła, że postanowienia umowne dotyczące przeliczenia kwoty kredytu na kwotę wypłacaną powódce, a także przeliczenia wysokości rat kredytu z CHF na złotówki stanowią klauzule niedozwolone i nie wiążą powódki. Wskazała, że postanowienie dotyczące wypłaty kredytu i spłaty kredytu są pod kątem normatywnym identyczne z postanowieniami wpisanymi do rejestru klauzul niedozwolonych pod nrami (...).

W konsekwencji powódka zażądała zwrotu świadczenia spełnionego na rzecz pozwanego Banku w wykonaniu umowy kredytu z dnia 08.07.2008 r.

W odpowiedzi na pozew pozwany Bank (...) S.A. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki kosztów procesu.

Zakwestionował stanowisko powódki co do nieważności umowy z dnia 08.07.2008 r. oraz co do abuzywności jej postanowień. Wskazał na przyczyny zainteresowania klientów kredytami we frankach szwajcarskich. Podniósł, że informował kredytobiorców o ryzyku kursowym. Podniósł, że w przypadku kredytu denominowanego do CHF kwota wypłacana kredytobiorcy w PLN jest równa kwocie określonej w umowie kredytu. Walutą kredytu jest CHF i w momencie uruchomienia kredytu ustalana jest określona ostateczna kwota kredytu w CHF i do zwrotu tej kwoty w wysokości nominalnej zobowiązuje się kredytobiorca. Kursy ustalone przez Bank miały charakter kursów rynkowych.

Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia powódki w zakresie zwrotu całości lub części należności odsetkowych płatnych przed 27.04.2015 r.

Szczegółowe uzasadnienie stanowiska pozwanego przedstawione jest na k. 77-106 akt sprawy.

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny.

Dnia 21.01.2008 r. K. Z. udzieliła swoim rodzicom D. Z. i T. Z. w formie aktu notarialnego przed notariuszem E. C. w Ś., rep. A nr (...), pełnomocnictwa do nabycia i zbycia nieruchomości, zarządu nieruchomościami, poddania się egzekucji co do zapłaty ceny i wydania przedmiotu umowy, zawierania dowolnych umów kredytowych z dowolnymi bankami na warunkach według uznania pełnomocnika, ustanawia dowolnych hipotek na nieruchomościach, dokonywania wszelkich czynności niezbędnych do wykonania dowolnej umowy kredytowej, ustanawiania zabezpieczeń i zaciągania związanych z tym zobowiązań, zawierania umów ubezpieczenia i dokonywania cesji praw z polisy, odbioru korespondencji, występowania przed wszelkimi organami władzy, administracji rządowej i samorządowej, sądami, bankami, US, ZUS, itp.

/ dowód: pełnomocnictwo z dnia 21.01.20018 r., rep. A nr (...) – k. 207-209 /

Rodzice powódki zamierzali zaciągnąć kredyt na budowę domu, ale z uwagi na wiek go nie otrzymali, wówczas postanowili zaciągnąć kredyt w imieniu córki, pracującej zagranicą.

Zgłosili się do pośrednika kredytowego. Od początku została im przedstawiona oferta kredytu denominowanego do CHF. Symulacje rat kredytu wskazywały na niższą ratę takiego kredytu w porównaniu do raty kredytu złotówkowego. Nie było informacji o możliwości spłaty kredytu bezpośrednio w CHF.

W dniu 19.06.2008 r. D. Z., działający jako pełnomocnik córki K. Z., złożył w Banku (...) S.A. wniosek o udzielenie kredytu hipotecznego w kwocie 386.964,70 zł denominowanego w CHF, na okres 360 miesięcy, przeznaczonego na sfinansowanie budowy domu jednorodzinnego w miejscowości S. na działce nr (...) oraz prowizji Banku.

K. Z. pracowała wówczas w Irlandii jako kontroler jakości z wynagrodzeniem 2.285,11 EUR.

D. Z. złożył oświadczenie o wyborze denominowanego kredytu hipotecznego, w którym oświadczył, że:

- została mu w pierwszej kolejności przedstawiona oferta kredytu hipotecznego w złotych,
- w związku z ubieganiem się o denominowany kredyt hipoteczny jest mu w pełni znane oraz wyjaśnione przez (...) S.A. ryzyko związane ze zmianą kursu waluty, w której zamierza zaciągnąć zobowiązanie kredytowe,
- wybiera kredyt hipoteczny indeksowany do waluty CHF, mając pełną świadomość ryzyka związanego z kredytami, pożyczkami i innymi produktami zaciągniętymi w walucie obcej lub indeksowanymi do waluty obcej,
- wyraża zgodę na ponoszenie w/w ryzyka.

/ dowód: wniosek kredytowy z dnia 19.06.2008 r. z załącznikami – k. 123-130; zeznania świadka

D. Z. – e-protokół z dnia 23.08.2019 r. 00:04:54-00:30:26 k. 425-428;

zeznania powódki K. Z. – e-protokół z dnia 23.08.2019 r. 00:30:27-00:40:07 k.

427-428 /

D. Z. nie otrzymał wzoru umowy kredytowej do zapoznania się. Po przygotowaniu umowy D. Z. zgłosił się do Oddziału Banku w celu podpisania umowy. Czynności te zajęły ok. pół godziny.

/ dowód: zeznania świadka D. Z. – e-protokół z dnia 23.08.2019 r. 00:04:54-00:30:26 k.

425-428 /

W dniu 08.07.2008 r. K. Z., reprezentowana przez D. Z., oraz Bank (...) S.A. w W. zawarli umowę kredytu hipotecznego nr (...).

Bank udzielił pozwanej kredytu hipotecznego denominowanego w kwocie 194.105,99 CHF, nie więcej niż równowartość 386.969,70 PLN (§ 1.1 i § 2) na okres 360 miesięcy od dnia wypłaty pierwszej transzy kredytu, w tym okres 15 miesięcy karencji w spłacie kapitału (§ 3.1).

Integralną częścią umowy był Zbiór Ogólnych Zasad Kredytowania w zakresie udzielania kredytów hipotecznych (ZOZK), stanowiący załącznik nr (...) do umowy (§ 1.2).

Przedmiotem kredytowania była nieruchomość rolno-siedliskowa o pow. 140,4 m² położona w miejscowości S. na działce nr (...), KW nr (...) (§ 4).

Kredyt przeznaczony był na (§ 5):

1. sfinansowanie budowy, dokończenie budowy – 99 % kwoty kredytu – termin zakończenia inwestycji – 30.11.2009 r.,
2. w pozostałej części – pokrycie prowizji przygotowawczej Banku – 1 %.

Kredytobiorca w celu realizacji inwestycji wniósł wkład własny w wysokości 182.700 PLN (§ 6).

Uruchomienie kredytu miało nastąpić w transzach w wysokościach i terminach określonych w harmonogramie stanowiącym załącznik nr 3 do umowy (§ 7.1 i 7.2).

Uruchomienie pierwszej transzy miało nastąpić pod warunkami określonymi w § 7 ust. 8 ZOZK oraz po (§ 7):

- 1) przedłożeniu potwierdzenia złożenia w sądzie opłaconego wniosku o wpis hipoteki na kredytowaną nieruchomość,
- 2) przedstawieniu opłaconego podatku od czynności cywilnoprawnej za ustanowienie hipoteki,
- 3) przedłożeniu cesji na rzecz Banku praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości stanowiącej przedmiot zabezpieczenia.

Od kwoty udzielonego kredytu Bank pobierał prowizję przygotowawczą w wysokości 1 % kwoty kredytu, tj. 1.941,06 CHF (§ 8.1). Prowizja ta miała zostać pobrana z kwoty kredytu w złotych w dniu uruchomienia pierwszej transzy kredytu, po przeliczeniu kwoty prowizji po kursie kupna dewiz Banku wg Tabeli kursów z dnia wpłaty prowizji (§ 8.2).

Kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej na zasadach określonych w § 10 ZOZK (§ 9.1).

Oprocentowanie kredytu ustalone było jako suma stopy bazowej i stałej marży Banku, która wynosiła 1,0 p.p. (§ 9.2).

Marża Banku była podwyższona o 1 p.p. do następnego dnia roboczego po dniu, w którym kredytobiorca dostarczył do Banku odpis z księgi wieczystej nieruchomości z prawomocnym wpisem hipoteki ustanowionej na zabezpieczenie spłaty kredytu; oprocentowanie kredytu w dniu zawarcia umowy wynosiło 4,9717 % (§ 9.4).

Stopa procentowa ulegała zmianie w okresach 6-miesięcznych, liczonych od dnia podpisania umowy, przy czym (§ 9.5):

- 1) dla ustalenia stopy procentowej na pierwszy okres jako stopę bazową przyjęto stawkę LIBOR 6M notowaną na 2 dni robocze przed podpisaniem umowy, a zmiana stopy bazowej następowała po 6 miesiącach od podpisania umowy, ale nie wcześniej niż w dniu spłaty,
- 2) dla ustalenia stopy procentowej na następne 6-miesięczne okresy jako stopę bazową przyjęto stawkę LIBOR 6M notowaną na 2 dni robocze przed zakończeniem poprzedniego okresu.

Od kapitału przeterminowanego Bank pobierał odsetki w wysokości 2,00 x stopa procentowego (9.7).

Kredyt wraz z odsetkami spłacany był w PLN, w 345 równych ratach miesięcznych; spłata rat odsetkowych lub kapitałowo-odsetkowych następowała w 20 dniu miesiąca (§ 10.1).

W dniu zawarcia umowy rata kapitałowo-odsetkowa wynosiła 1.058,39 CHF (§ 10.2).

Kredyt spłacany był w terminach i kwotach określonych w harmonogramie spłat stanowiących integralną część umowy na rachunek nr (...) (§ 10 ust. 3).

Kredytobiorca upoważnił Bank do pobierania środków na spłatę rat kredytu wraz z odsetkami, prowizjami, opłatami oraz innymi kosztami i należnościami Banku z jego rachunku nr (...) (§ 10.4).

W okresie karencji w spłacie kapitału odsetki płatne były miesięczne w 20 dniu każdego miesiąca, począwszy od miesiąca przypadającego po wypłacie pierwszej transzy kredytu (§ 10.6).

Zabezpieczenia spłaty kredytu stanowiły (§ 11 i 12):

- 1) weksel własny in blanco z klauzulą bez protestu,

2) hipoteka kaucyjna do kwoty 797.930,90 PLN, udokumentowana prawomocnym odpisem KW,

3) cesja na rzecz Banku praw z umowy ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych nieruchomości będącej przedmiotem zabezpieczenia.

Pozostałe zabezpieczenie spłaty kredytu stanowiło ubezpieczenie niskiego wkładu w (...) S.A. na okres nie dłuższy niż 108 miesięcy (§ 12.3).

Zbiór Ogólnych Zasad Kredytowania przewidywał m.in.:

- § 18.1 – kredyt denominowany uruchamiany był w złotych, przy jednoczesnym przeliczeniu na wybraną przez kredytobiorcę i określoną w umowie walutę, po kursie kupna dewiz wg Tabeli kursów z dnia uruchomienia kredytu;

- § 18.2 – w przypadku wzrostu kursu waluty obcej w okresie między dniem zawarcia umowy a dniem uruchomienia kredytu kwota uruchomienia kredytu wyrażona w walucie wymiennej może być niższa niż kwota określona w umowie; kwotę kredytu wyrażoną w walucie obniża się w takim stopniu, aby odpowiadała określonej w umowie równowartości kwoty kredytu w PLN; zmiana kwoty kredytu w walucie w związku ze wzrostem kursu nie wymaga aneksu do umowy;

- § 18.3 – w przypadku spadku kursu waluty obcej w okresie między dniem zawarcia umowy a dniem uruchomienia kredytu kwota uruchomienia kredytu wyrażona w walucie wymiennej może być wyższa niż kwota określona w umowie; kwotę kredytu wyrażoną w walucie podwyższa się w takim stopniu, aby odpowiadała określonej w umowie równowartości kwoty kredytu w PLN; zmiana kwoty kredytu w walucie w związku ze spadkiem kursu nie wymaga aneksu do umowy;

- § 18.4 – spłata kredytu denominowanego wraz z odsetkami następuje w złotych, w ratach określonych w walucie kredytu z umowy kredytu, wg przeliczenia z dnia wpływu środków na rachunek kredytowy kredytobiorcy, po ustalonym wg Tabeli kursów kursie sprzedaży dewiz obowiązującym w Banku w momencie dokonywania powyższej operacji;

- § 18.7 – wpłacone do Banku środki przeliczane są na walutę wskazaną w umowie w dniu spłaty określonym w umowie.

Harmonogram wypłaty przewidywał wypłatę kredytu w transzach:

- I – roboty przygotowawcze i uzbrojenie terenu, pokrycie prowizji przygotowawczej Banku – w CHF nie więcej niż równowartość 80.369,70 PLN – do dnia 31.07.2008 r.,

- II – stan surowy otwarty – w CHF nie więcej niż równowartość 130.500,00 PLN – do dnia 05.10.2008 r.,

- III – stan surowy zamknięty – w CHF nie więcej niż równowartość 30.600,00 PLN – do dnia 20.11.2008 r.,

- IV – instalacje – w CHF nie więcej niż równowartość 55.000,00 PLN – do dnia 30.04.2009 r.,

- V – wykończenie wewnętrzne – w CHF nie więcej niż równowartość 60.500,00 PLN – do dnia 05.07.2009 r.,

- VI – wykończenie zewnętrzne – w CHF nie więcej niż równowartość 30.000,00 PLN – do dnia 30.09.2009 r.

Załącznik nr (...) do umowy kredytu stanowiło oświadczenie kredytobiorcy, iż w związku z zaciągnięciem kredytu denominowanego zapoznał się z informacją dotyczącą warunków tego kredytu oraz że jest mu w pełni znane oraz wyjaśnione przez Bank ryzyko związane ze zmianą kursu waluty, w której zaciągnął zobowiązanie kredytowe, ponadto iż wyraża zgodę na ponoszenie przez siebie w/w ryzyka.

Aneks nr (...) z dnia 29.12.2008 r. strony zmieniły zapisy umowy dotyczące uruchomienia kredytu, a także harmonogram wypłaty.

Zmieniony harmonogram wypłaty przewidywał wypłatę kredytu w transzach:

- I – roboty przygotowawcze i uzbrojenie terenu, pokrycie prowizji przygotowawczej Banku – w CHF nie więcej niż równowartość 80.369,70 PLN – do dnia 31.07.2008 r.,
- II – stan surowy otwarty – w CHF nie więcej niż równowartość 130.500,00 PLN – do dnia 05.10.2008 r.,
- III – stan surowy zamknięty – w CHF nie więcej niż równowartość 30.600,00 PLN – do dnia 05.02.2009 r.,
- IV – instalacje – w CHF nie więcej niż równowartość 55.000,00 PLN – do dnia 30.04.2009 r.,
- V – wykończenie wewnętrzne – w CHF nie więcej niż równowartość 60.500,00 PLN – do dnia 05.07.2009 r.,
- VI – wykończenie zewnętrzne – w CHF nie więcej niż równowartość 30.000,00 PLN – do dnia 30.09.2009 r.

Aneks nr (...) z dnia 03.03.2009 r. strony zmieniły zapisy umowy dotyczące uruchomienia kredytu, a także harmonogram wypłaty.

Zmieniony harmonogram wypłaty przewidywał wypłatę kredytu w transzach:

- I – roboty przygotowawcze i uzbrojenie terenu, pokrycie prowizji przygotowawczej Banku – w CHF nie więcej niż równowartość 80.369,70 PLN – do dnia 31.07.2008 r.,
- II – stan surowy otwarty – w CHF nie więcej niż równowartość 130.500,00 PLN – do dnia 05.10.2008 r.,
- III – stan surowy zamknięty – w CHF nie więcej niż równowartość 30.600,00 PLN – do dnia 31.03.2009 r.,
- IV – instalacje – w CHF nie więcej niż równowartość 55.000,00 PLN – do dnia 30.04.2009 r.,
- V – wykończenie wewnętrzne – w CHF nie więcej niż równowartość 60.500,00 PLN – do dnia 05.07.2009 r.,
- VI – wykończenie zewnętrzne – w CHF nie więcej niż równowartość 30.000,00 PLN – do dnia 30.09.2009 r.

/ dowód: umowa kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 08.07.2008 r. z

załącznikami oraz aneksami nr (...) – k. 18-36, k. 131-133; wnioski – k. 194-195; weksel

– k. 203; deklaracja wekslowa z dnia 08.07.2007 r. – k. 204; zeznania świadka D.

Z. – e-protokół z dnia 23.08.2019 r. 00:04:54-00:30:26 k. 425-428 /

W dniu 09.07.2008 r. pozwany pobrał prowizję w kwocie 1.941,06 CHF = 3,869,70 PLN (kurs 1,9936).

Pozwany wypłacił powódce kredyt w transzach:

- I – 09.07.2008 r. – 38,372,79 CHF = 76.499,99 PLN (kurs 1,9936),
- II – 02.10.2008 r. – 62.452,14 CHF = 130.499,99 PLN (kurs 2,0896),
- III – 30.03.2009 r. – 10.199,32 CHF = 30.600,00 PLN (kurs 3,0002),
- IV – 30.04.2009 r. – 19.414,73 CHF = 54.999,99 PLN (kurs 2,8329),
- V – 02.07.2009 r. – 21,768,64 CHF = 60.500,01 PLN (kurs 2,7791),
- VI – 30.09.2009 r. – 10.934,54 CHF = 30.000,00 PLN (kurs 2,7436).

/ dowód: zaświadczenie z dnia 29.03.2017 r. – k. 38-40; wnioski o wypłatę kredytu, dyspozycje

wypłaty, potwierdzenia wypłaty – k. 179-188; harmonogram – k. 189-193 /

Splaty kredytu były dokonywane przez rodziców powódki. Początkowo raty wynosiły ok. 1.400 zł, następnie wzrosły do 2.000 zł. D. Z. wpłacał złotówki na rachunek, z którego raty były potrącane, szacunkowo, nieco więcej niż wynosiła poprzednia rata, np. jak rata wynosiła 2.000 zł, wpłacał 2.100 zł.

/ dowód: zeznania świadka D. Z. – e-protokół z dnia 23.08.2019 r. 00:04:54-00:30:26 k.

425-428 /

W pewnym momencie rodzice powódki mieli problemy ze splatą kredytu, wówczas powódka i jej brat chcieli pomóc rodzicom w spłacie.

Powódka zwróciła się do Banku o zawarcie ugody w związku z przejściowymi trudnościami finansowymi spowodowanymi recesją gospodarczą w Irlandii.

W dniu 04.07.2017 r. powódka wystąpiła do pozwanego o restrukturyzację zadłużenia z umowy kredytu nr (...) z dnia 08.07.2008 r. poprzez karencję w spłacie kredytu na 6 miesięcy z uwagi na przejściowy brak dochodów spowodowany zwolnieniem lekarskim.

/ dowód: wniosek – k. 196-198; wniosek – k. 199-200; zeznania świadka D. Z. – e-

protokół z dnia 23.08.2019 r. 00:04:54-00:30:26 k. 425-428; zeznania powódki K.

Z. – e-protokół z dnia 23.08.2019 r. 00:30:27-00:40:07 k. 427-428 /

W okresie od dnia 20.08.2008 r. do dnia 21.03.2017 r. powódka spłaciła na rzecz pozwanego 164.252.72 zł, w tym:

- 119.226,74 zł tytułem kapitału,

- 45.025,98 zł tytułem odsetek.

/ dowód: zaświadczenie z dnia 29.03.2017 r. – k. 38-40 /

Pismem z dnia 22.08.2017 r. pełnomocnik powódki skierował do pozwanego wezwanie do zapłaty 164.272,52 zł wraz z odsetkami za opóźnienie liczonymi od należności częściowych za okres od 23.09.2014 r. do 22.03.2017 r. w terminie 7 dni, powołując się na zawarcie w umowie kredytu nr (...) niedozwolonych postanowień umownych oraz nieważność tej umowy.

/ dowód: pismo z dnia 22.08.2017 r. – k. 67-70 /

W odpowiedzi na powyższe pismo, doręczone dnia 28.08.2017 r., pozwany poinformował, że dołączona do pisma kopia pełnomocnictwa nie pozwala na udzielenie odpowiedzi, zaś przedstawienie ewentualnego stanowiska możliwe będzie po doręczeniu do Banku oryginału pełnomocnictwa lub jego kopii potwierdzonej zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami (notarialnie) oraz po poprawnie zredagowanej treści pełnomocnictwa.

/ dowód: pismo z dnia 22.09.2017 r. – k. 72 /

Pismem z dnia 03.11.2017 r. pozwany poinformował powódkę o pozytywnym rozpatrzeniu prośby o rozłożenie zadłużenia na raty. Wskazał, że pomimo ustalenia warunków splaty zadłużenia nie dokonała formalności związanych z podpisaniem aneksu/ugody. Poinformował, że stan zadłużenia przeterminowanego na dzień 03.11.2017 r. wynosi 3.029,70 CHF, i wezwał pozwaną do splaty zadłużenia w terminie 7 dni.

/ dowód: pismo z dnia 03.11.2017 r. – k. 201 /

Pismem z dnia 03.04.2018 r. pozwany skierował do powódki wypowiedzenie umowy kredytu nr (...) i wezwał do całkowitej spłaty zadłużenia wymagalnego, które na dzień 03.04.2018 r. wynosi 4.290,78 CHF, w tym:

- kapitał wymagalny – 3.992,25 CHF,
- odsetki przeterminowane – 295,66 CHF,
- odsetki karne – 2,87 CHF,

wraz z odsetkami naliczonymi od dnia 03.04.2018 r. do dnia spłaty, w terminie 30 dni od dnia otrzymania pisma.

Podniósł, że nieuregulowanie zobowiązań w określonym terminie spowoduje, że w następnym dniu po upływie okresu wypowiedzenia całość zadłużenia staje się wymagalna.

/ dowód: pismo z dnia 03.04.2018 r. – k. 202 /

W dniu 02.07.2018 r. powód wypełnił weksel in blanco wystawiony przez pełnomocnika powódki na sumę 130.181,80 CHF i oznaczył termin jego płatności na 18.07.2018 r.

/ dowód: weksel – k. 203; zawiadomienie o wypełnieniu weksla z dnia 02.07.2018 r. – k. 206 /

W dniu 03.07.2018 r. pozwany wystawił wyciąg z ksiąg bankowych nr (...), w którym stwierdził że w jego księgach figuruje wymagalne zadłużenie K. Z. z tytułu umowy nr

(...) z dnia 08.07.2008 r. w kwocie 130.181.80 zł, na które składają się:

- 1) należność główna w kwocie 129.563,84 CHF,
- 2) odsetki wymagalne naliczone do dnia 01.07.2018 r. w kwocie 617,96 CHF,

Wraz z dalszymi odsetkami naliczanymi od kwoty 129.563,84 CHF od dnia 02.07.2018 r. w wysokości 2,1568 % w stosunku rocznym.

/ dowód: wyciąg z ksiąg bankowych nr (...) z dnia 03.07.2018 r. – k. 205 /

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w przeważającym zakresie.

Powódka dochodzi zwrotu świadczeń spełnionych na rzecz pozwanego Banku w wykonaniu umowy kredytu nr (...) z dnia 08.07.2008 r., podnosząc, iż umowa kredytu jest nieważna, a dokonane spłaty kredytu nienależne.

Podstawę prawną zgłoszonych przez powódkę roszczeń stanowią przepisy art. 410 § 1 i 2 kc w zw. z art. 405 kc i art. 58 § 1 kc.

Ocena ważności umowy z dnia 08.07.2008 r. wymaga odniesienia się do ogólnych reguł stosunku kredytu bankowego.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29.08.1997 r. – Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Natomiast według art. 69 ust. 2 pr. bank. umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności:

- 1) strony umowy;
- 2) kwotę i walutę kredytu;
- 3) cel, na który kredyt został udzielony;
- 4) zasady i termin spłaty kredytu;
- 4a) w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu;
- 5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany;
- 6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu;
- 7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu;
- 8) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych;
- 9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje;
- 10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Ponadto stosownie do art. 69 ust. 3 pr. bank. w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie; w tym przypadku w umowie o kredyt określa się także zasady otwarcia i prowadzenia rachunku służącego do gromadzenia środków przeznaczonych na spłatę kredytu oraz zasady dokonywania spłaty za pośrednictwem tego rachunku.

Prawo bankowe nie definiuje pojęć kredytu indeksowanego i kredytu denominowanego. Charakter tych umów wykształcił się w praktyce obrotu. Kredyt denominowany oznacza kredyt wyrażony w walucie obcej (w tym wypadku CHF), którego wartość podlega przeliczeniu na złote polskie według kursu z dnia wydania decyzji kredytowej, z dnia zawarcia umowy, z dnia wypłaty (uruchomienia) kredytu albo z innej jeszcze daty; wartość wyrażona w walucie obcej stanowi podstawę do ustalenia wysokości rat spłaty kredytu wskazywanych w harmonogramach płatności, które to raty z kolei każdorazowo podlegają przeliczeniu na złote polskie według kursu z dnia płatności raty, z dnia poprzedzającego dzień płatności raty albo z innej jeszcze daty.

Regulacje dotyczące kredytu denominowanego lub indeksowanego do waluty obcej zostały wprowadzone do art. 69 ust. 2 pkt 4a i ust. 3 pr. bank. z dniem 26.08.2011 r. na mocy ustawy z dnia 26.07.2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe i niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 165, poz. 984 – tzw. ustawy antyspreadowej). Nie oznacza to jednak, iż przed tą datą zawarcie umowy kredytu tego rodzaju było niedopuszczalne. Przeciwnie, możliwość zawarcia umowy kredytu zawierającej tego rodzaju postanowienia mieściła się w ramach ogólnej swobody kontaktowania przewidzianej w art. 353¹ kc (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 29.04.2015 r., V CSK 445/14; z dnia 22.01.2016 r., I CSK 1049/14).

Nawiązana przez strony umowa kredytu z dnia 08.07.2008 r. nie jest nieważna tylko dlatego, że jej przedmiotem jest kredyt denominowany do CHF. Natomiast można dopatrzeć się wadliwości tej umowy z uwagi na wadliwość jej konkretnych postanowień.

Jak wynika z art. 69 ust. 1 pr. bank., essentialia negotii umowy kredytu stanowią: oddanie przez bank do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie ściśle określonej kwoty środków pieniężnych z przeznaczeniem na

ustalony cel oraz zobowiązanie kredytobiorcy do korzystania z oddanych do dyspozycji środków pieniężnych na warunkach określonych w umowie, do zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz do zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Umowa kredytu stanowi odrębny typ umowy nazwanej. Jest to umowa konsensualna, dwustronnie zobowiązująca, odpłatna. Istotą kredytu jest oddanie środków pieniężnych do dyspozycji kredytobiorcy (co odróżnia kredyt od pożyczki pieniężnej polegającej na przeniesieniu środków pieniężnych na własność) oraz konieczność określenia celu umowy (w przypadku pożyczki wobec przeniesienia własności cel nie ma znaczenia). Uwzględniając powyższe, należy odnieść się do poszczególnych postanowień umowy z dnia 08.07.2008 r.

Według § 1 ust. 1 i § 2 tej umowy Bank (...) S.A. udzielił powódce kredytu denominowanego do waluty CHF w wysokości 194.104,99 CHF, nie więcej niż równowartość 386.969,70 PLN, przy czym stosownie do § 18 ust. 1 Zbioru Ogólnych Zasadach Kredytowania, stanowiących ogólne warunki umowy kredytu, wypłata kredytu miała nastąpić w złotych po przeliczeniu według kursu kupna waluty kredytu obowiązującego w Banku w dniu wypłaty. Z kolei – według § 18 ust. 4 tychże Ogólnych spłata kredytu miała być dokonywana w złotych, a kwota raty przeliczana na złote po kursie sprzedaży obowiązującym w Banku w dniu dokonywania spłaty.

Umowa kredytu wskazuje na dwie sumy kredytu, z których żadna nie jest prawidłowa. Z jednej strony podana została suma 194.105,99 CHF, z drugiej zaś „nie więcej niż równowartość 386.969,70 PLN”. W istocie strony zawarły umowę, mocą której Bank zobowiązał się przekazać do dyspozycji powódki nieokreśloną sumę złotych polskich stanowiącą równowartość określonej w umowie sumy franków szwajcarskich. Wartość ta miała zostać ustalona przy zastosowaniu kursu kupna z Tabeli kursów obowiązującego w Banku w dniu wypłaty środków.

Tak skonstruowana umowa nie nosi cech umowy kredytu oznaczonych w art. 69 ust. 1 prawa bankowego, a w konsekwencji jest nieważna na podstawie art. 58 § 1 kc.

Przede wszystkim brak jest w istocie jednoznacznego i stanowczego określenia w umowie sumy pieniężnej oddanej do dyspozycji kredytobiorcy. Umowa stanowi bowiem o udzieleniu kredytu w CHF, ale zastrzega wypłatę kredytu w walucie polskiej oraz spłatę kredytu w złotych polskich. Ponadto umowa przewiduje przeliczenie kwot wypłacanych w dniu wypłaty kolejnej transzy kredytu, czyli do daty w istocie w umowie kredytu nieskonkretyzowanej.

Zachodzi zatem istotna i zasadnicza sprzeczność pomiędzy określeniem kredytu jako udzielonego w CHF a oddaniem do dyspozycji kredytobiorcy (wypłatą zgodnie z przewidzianym w umowie celem kredytu) sumy pieniężnej w PLN. Sumą oddaną kredytobiorcy nie była suma 194.105,99 CHF. (...) S.A. takiej kwoty nie wypłacił powódce.

Powódka wskazała we wniosku kredytowym, że ubiega się o udzielenie kredytu w kwocie 386.964,70 zł. Pomimo wskazania we wniosku na walutę CHF nie ma w nim sumy kredytu w tejże walucie. Ani z umowy kredytu ani z innych dokumentów nie wynika, według jakiego kursu (z jakiej daty) zostało dokonane przeliczenie wnioskowanej sumy w PLN na sumę w CHF. Kurs ten wynosił 1,9935. W dacie zawarcia umowy suma 386.964,70 zł stanowiła – według średniego kursu NBP wynoszącego 2,0550 – równowartość 188.303,99 CHF. Doliczając do go 1 % prowizji Banku, suma ta wyniosłaby 190.187,03 CHF. Różnica wynosi ok. 4.000 CHF.

W sytuacji, gdy wartość kredytu wyrażona została we franku szwajcarskim, natomiast wypłata kredytu oraz realnie spłacane raty opiewały na wartości w złotych polskich, kredytobiorca nigdy nie spłaca nominalnej kwoty kredytu, bowiem z uwagi na różnice kursowe zawsze będzie to inna kwota, co więcej, podlegająca stałej zmianie przy każdej zmianie harmonogramu płatności. Cecha ta stanowi znaczące odejście od ustawowej konstrukcji kredytu, której elementem przedmiotowo istotnym jest obowiązek kredytobiorcy dokonania zwrotu otrzymanej od banku sumy pieniężnej.

Stan taki wynika już z zastosowania spreadu walutowego, czyli różnicy między kursem kupna (niższym) a kursem sprzedaży (wyższym). Już w chwili wypłaty kredytu – przeliczonego po kursie niższym – kredytobiorca staje się zobowiązany do spłaty kapitału kredytu w wyższej

wartości – jako przeliczonego po kursie wyższym.

W ocenie Sądu nie zachodziły żadne okoliczności uniemożliwiające dokonanie w umowie przeliczenia walutowego według stanu i kursu z dnia zawarcia umowy i jednoznaczne wskazanie sumy kredytu w CHF i PLN.

Następnie należy zwrócić uwagę, że każda z sześciu transz kredytu została przeliczona po innym kursie, kolejno:

- 09.07.2008 r. – 1,9936,

- 02.10.2008 r. – 2,0896,

- 30.03.2009 r. – 3,0002,

- 30.04.2009 r. – 2,8329,

- 02.07.2009 r. – 2,7791,

- 30.09.2009 r. – 2,7436.

Taki stan wyłącznie pogłębia niepewność kredytobiorcy co do wysokości zobowiązania wynikającego z umowy kredytu.

W sumie powódka otrzymała wypłatę łącznie 383.099,98 zł, czyli 3.000 zł mniej niż wnioskowała. Z żadnego dokumentu nie wynika, aby Bank podjął decyzję o przyznaniu powódce kredytu w niższej wysokości od wnioskowanej i taką decyzję powódce zakomunikował.

Dokonując przeliczenia według średniego kursu NBP, kwoty udostępnione powódce winny wynosić:

- I – 03.07.2006 r. – 178.656,50 CHF x 2,5357 = 453.019,28 PLN,

- II – 21.07.2006 r. – 39.339,10 CHF x 2,5165 = 98.996,85 PLN,

- III – 02.08.2006 r. – 20.430 CHF x 2,5038 = 51.152,63 PLN,

- IV – 18.08.2006 r. – 19.669 CHF x 2,4591 = 48.368,04 PLN,

- V – 19.09.2006 r. – 19.669 CHF x 2,4895 = 48.965,98 PLN,

- VI – 29.09.2006 r. – 30.00.669 CHF x 2,5099 = 49.367,22 PLN.

Należy też wyrazić daleko idące wątpliwości wobec walutowego charakteru kredytu. Poza wskazaniem na sumę 194.105,99 CHF wszystkie operacje wyrażone były w złotych polskich i było to konsekwencją stanowczych postanowień umowy. Na kwalifikowanie umowy kredytu denominowanego zawierającej identyczne klauzule przeliczeniowe, jak w umowie kredytu powoda, jako kredytu złotowego, nie walutowego, wskazał Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 26.02.2020 r., I ACa 272/19.

Z kolei suma w złotych polskich z pewnością nie została stanowczo określona. Poza tym sformułowanie „nie więcej niż równowartość 386.969,70 PLN” nie oznacza sumy kredytu w walucie polskiej. Należy je rozumieć w ten sposób, iż wskazana kwota wyrażona w walucie krajowej ogranicza sumę kredytu w CHF. Suma ta nie może przekroczyć równowartości przywołanej kwoty w PLN. Jednakowoż nie wiadomo zupełnie, czy chodzi o równowartość w dniu zawarcia umowy kredytu czy też w innej dacie. W dniu 08.07.2008 r. 194.105,99 CHF stanowiło – według średniego kursu NBP z tego dnia – równowartość 398.887,80 PLN, czyli więcej niż przywołana granica. Odnosząc ograniczenia przewidziane w Załączniku nr (...) do umowy kredytu – Harmonogramu wypłaty transz kredytu, wynik przedstawiałby się następująco:

- I – 09.07.2008 r. – nie więcej niż 80.369,70 zł – przy kursie 2,0265 – 39.659,36 CHF,

- II – 02.10.2008 r. – nie więcej niż 130.500 zł – przy kursie 2,1624 – 60.349,61 CHF,
 - III – 30.03.2009 r. – nie więcej niż 30.600 zł – przy kursie 3,1140 – 9.826,59 CHF,
 - IV – 30.04.2009 r. – nie więcej niż 55.000 zł – przy kursie 2,9044 – 18.936,79 CHF,
 - V – 02.07.2009 r. – nie więcej niż 60.500 zł – przy kursie 2,8695 – 21.083,81 CHF,
 - VI – 30.09.2009 r. – nie więcej niż 30.000 zł – przy kursie 2,7976 – 10.723,48 CHF,
- czyli łącznie 160.579,64 CHF.

Stosując własne, z przyczyn dalej przedstawionych wadliwe, kursy CHF, pozwany spowodował zawyżenie zobowiązania powódki do spłaty kredytu w porównaniu do sumy założonej pierwotnie, na poziomie od ok. 4.000 CHF do nawet ok. 24.000 CHF.

Z kolei przyjmując że suma 386.969,70 PLN miałyby stanowić sumę kredytu, to sformułowanie „nie więcej niż” czyni ją niedostatecznie oznaczoną i pozostawia Bankowi swobodę ukształtowania zobowiązania kredytobiorcy.

W konsekwencji powyższego Sąd podzielił w całości argumentację powódki dotyczącą braku prawidłowego określenia kwoty udzielonego powodowi kredytu oraz braku prawidłowego określenia zobowiązania kredytobiorcy do spłaty kredytu, czyli istotnych elementów umowy kredytu. Braki te oznaczają nieważność umowy kredytu, jako niespełniającej wymogów przewidzianych w art. 69 ust. 1 i 2 pr. bank.

Należy także podzielić argumentację powódki w zakresie abuzywnego charakteru postanowień umowy kredytu odnoszących się do klauzul kursowych.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 kc postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy; nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Przepis art. 385¹ § 2 kc wskazuje, że jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Wreszcie stosownie do art. 385² kc oceny zgodności postanowienia z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

W ocenie Sądu, za rażąco sprzeczne z interesem konsumenta oraz sprzeczne z dobrymi obyczajami należy uznać posługiwanie się przez pozwany Bank, po pierwsze kursami kupna/sprzedaży CHF ustalonymi jednostronnie przez Bank, pochodzącymi z jego Tabeli kursów, po drugie zaś różnymi kursami dla różnych przeliczeń.

Kurs zakupu i sprzedaży ustalany był przez Bank, który nie wskazał w umowie kredytu metody wyliczania tych kursów, poddającej się weryfikacji. Miernik waloryzacji stosowany do przeliczenia świadczenia pieniężnego winien mieć charakter obiektywny, niezależny od woli jednej ze stron. Natomiast mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, pozostawiający bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22.01.2016 r., I CSK 149/14, OSNC 2016/11/134). Nawet, jeżeli tabele kursowe były sporządzane na podstawie wyjściowych danych transakcyjnych z rynku międzybankowego, niezależnych od banku (poprzez system Reuters), to i tak metody ustalania kursów nie były uzgadniane w ramach indywidualnych, jednostkowych umów.

W dacie uruchomienia kredytu lub poszczególnych transz Bank stosował kurs kupna waluty według Tabeli kursów z dnia wypłaty środków, zaś w dacie spłaty rat kapitałowo-odsetkowych stosował kurs sprzedaży waluty według Tabeli kursów z dnia spłaty. Zastosowanie innego kursu dla przeliczenia kredytu uruchamianego – kursu kupna oraz

innego kursu dla przeliczenia kredytu spłacanego – kursu sprzedaży prowadzi do uzyskania przez Bank dodatkowej korzyści finansowej wynikłej z różnicy między tymi kursami. Na tym polega istota tzw. spreadu walutowego. Na potrzeby przeliczenia kredytu do waluty obcej należało przyjąć kurs ustalany według tej samej jednolitej metody – albo każdorazowo kurs kupna, albo każdorazowo kurs sprzedaży albo jakąś postać kursu uśrednionego lub kursu niezależnego od stron umowy, np. kursu ogłaszanego przez NBP z dnia zawarcia umowy oraz z dnia płatności kolejnej raty kredytu. Rozbieżność stosowanych kursów stanowi korzyść wyłącznie dla banku udzielającego kredytu, a nie dla kredytobiorcy będącego konsumentem. Sytuacje tego rodzaju legły zresztą u podstaw dokonania nowelizacji prawa bankowego ustawą tzw. antyspreadową z dnia 26.07.2011 r.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że w aktualnym orzecznictwie sądowym prezentowany jest pogląd, iż klauzule przeliczeniowe zawarte w umowach kredytów indeksowanych lub denominowanych do CHF dotyczą głównych świadczeń stron, jako że określają zobowiązanie banku do wypłaty kredytu oraz zobowiązanie kredytobiorcy do jego spłaty, wobec czego – w sytuacji nieprecyzyjnego określenia tychże świadczeń na skutek eliminacji klauzul niedozwolonych umowę kredytu zawierającą takie postanowienia należy postrzegać jako nieważną (por wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11.12.2019 r., V CSK 382/18).

Z zeznań świadka D. Z. wynika, że postanowienia umowy kredytu nr (...) z dnia 08.07.2008 r. nie zostały z nim jako pełnomocnikiem powódki indywidualnie uzgodnione, w szczególności w zakresie dotyczącym klauzul przeliczeniowych, przeciwnie zostały przejęte z wzorca pochodzącego od Banku. Ojciec powódki zapoznał się z gotową już umową podczas wizyty w Banku w celu jej podpisania. W takich okolicznościach nie sposób mówić o indywidualnym uzgodnieniu poszczególnych postanowień umowy kredytu.

Nie może też mieć decydującego znaczenia podpisanie przez pełnomocnika powódki – na formularzu Banku – Załącznik nr (...) – oświadczenia o ryzyku zmiany kursu walutowego. Nie ulega wątpliwości, że kursy walut podlegają zmianom, zarówno wzrostom, jak i spadkom. Umowa z dnia 08.07.2008 r. nie zawiera jednakże żadnych mechanizmów chroniących powodów przed znaczącą zmianą kursów, powodującą, że po 10 latach od zawarcia umowy zobowiązanie utrzymuje się na zbliżonym czy nawet wyższym poziomie.

Nieważność umowy kredytu denominowanego Banku (...) S.A. została stwierdzona m.in. następującymi wyrokami: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30.06.2020 r., VI ACa 52/19; Sądu Okręgowego w Warszawie: z dnia 14.10.2020 r., XXV C 517/18; z dnia 08.10.2020 r., XXV C 492/20; z dnia 17.09.2020 r., XXV C 2355/18; z dnia 08.11.2019 r., XXV C 523/18; z dnia 03.09.2019 r., XXVC 54518.

Nieważność umowy kredytu denominowanego o tożsamym wzorcu, jak umowa powódki z dnia 08.07.2008 r., została ustalona przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyrokiem z dnia 10.03.2020 r., I ACa 846/19.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego zawarta w umowie kredytu klauzula denominacyjna nie została określona w sposób jednoznaczny, bowiem na jej podstawie kredytobiorca nie był w stanie oszacować kwoty, którą miał faktycznie otrzymać, ani też kwoty, jaką miał obowiązek w przyszłości świadczyć, a zasady przewalutowania określał jednostronnie Bank. W umowie nie ma sprecyzowanych obiektywnych i sprawdzalnych kryteriów, które wpływałyby na wysokość kursów kupna i sprzedaży CHF. Odwołanie do kursów walut zawartych w „Tabeli kursów” obowiązującej w Banku oznacza naruszenie równorzędności stron umowy przez nierównomierne rozłożenie uprawnień i obowiązków między partnerami stosunku obligacyjnego. Nie ulega także wątpliwości, że wysokość marży pomiędzy kursem kupna i sprzedaży CHF była zależna wyłącznie od woli Banku. Przy takich zapisach umowy kredytobiorca nie był w stanie określić rzeczywistej wysokości zadłużenia, w tym zakresie był uzależniony od jednostronnych decyzji banku, co przeczy dobremu obyczajom i narusza równowagę stron stosunku zobowiązaniowego. Sąd Apelacyjny wskazał także, że umowa kredytu z uwagi na zastosowany mechanizm denominacyjny prowadziła do skutków dla kredytobiorcy rażąco niekorzystnych. Przyjęty w umowie mechanizm denominacyjny skutkował nieusprawiedliwioną dysproporcją praw i obowiązków stron umowy na niekorzyść kredytobiorcy, powodującą niekorzystne ukształtowanie jego sytuacji ekonomicznej. Pomimo dokonywania spłat zadłużenia po kilkunastu latach spłaty zadłużenie kredytobiorcy nie uległo istotnemu zmniejszeniu w stosunku do faktycznie wypłaconej kwoty.

Brak jest możliwości uzupełnienia luk powstałych w umowie kredytu po usunięciu z niej niedozwolonych postanowień umownych dotyczących przeliczeń walutowych. Powódka już w pozwie powołała się na stwierdzenie nieważności umowy jako przesłanki roszczenia o zwrot świadczenia spełnionego w wykonaniu takiej umowy – art. 410 § 2 kc.

Reasumując powyższe, powódka może domagać się zwrotu świadczeń spełnionych na rzecz pozwanego Banku w łącznej kwocie 164.252,72 zł.

Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki wskazaną sumę należności głównej.

Za nietrafny należy uznać zarzut przedawnienia roszczenia. Roszczenie kredytobiorcy o zwrot świadczenia nienależnego nie jest w żadnym razie roszczeniem o świadczenie okresowe. Dotyczy to także odsetek – jeżeli świadczenie zostało spełnione w wykonaniu nieważnej umowy kredytu, to nastąpiło po prostu przesunięcie środków pieniężnych bez rozróżniania już, czy część z nich stanowiła kapitał a część odsetki. Ponadto można dodać, iż według niektórych prezentowanych w doktrynie i orzecznictwie poglądów nawet sama spłata pożyczki lub kredytu nie jest świadczeniem okresowym, gdyż spłacający spełnia jedno z góry oznaczone świadczenie tworzące jedną całość, ale tylko rozłożone w czasie, nie zaś szereg świadczeń równorzędnych (zob. B. Kordasiewicz w: System Prawa Cywilnego. Tom 2. Prawo cywilne – część ogólna, Warszawa 2002, s. 548-549; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10.09.1970 r., I CR 329/70, PUG 70/12; z dnia 02.10.1998 r., III CKN 578/98; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 17.01.2018 r., I ACa 705/17). Skoro spłata kredytu nie jest świadczeniem okresowym, to rozliczenie tej spłaty w wyniku stwierdzenia nieważności umowy tym bardziej nie może mieć takiego charakteru. Z tych przyczyn roszczenie kredytobiorcy przedawnia się w ogólnym sześciu- lub wcześniej dziesięcioletnim terminie przewidzianym w art. 118 kc – z uwzględnieniem dyspozycji art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13.04.2018 r. o zmianie kodeksu cywilnego. Ponieważ zobowiązanie do zwrotu świadczenia nienależnego jest zobowiązaniem bezterminowym, którego wymagalność zależy od wezwania do zapłaty, zastosowanie znajduje art. 120 kc, zgodnie z którym, jeżeli wymagalność zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. Należy zatem rozważyć, kiedy powódka mogła najwcześniejszym skierować do pozwanego wezwanie do zapłaty. W ocenie Sądu Okręgowego stan taki zaistniał wówczas, gdy pojawiły się w opinii publicznej, w prasie, itp. szerzej prezentowane poglądy co do możliwych wadliwości umów kredytów indeksowanych lub denominowanych do CHF, czy też po wejściu w życie ustawy antyspreadowej, a zatem około 2011 roku. W takim wypadku do dnia wniesienia pozwu nie minął okres 10 lat.

Powódka zażądała ponadto odsetek za opóźnienie liczonych od częściowych kwot składających się na sumę 46.534,78 zł, każdorazowo od dnia dokonania spłaty. Jednakże zobowiązanie do zwrotu świadczenia nienależnego należy do tzw. zobowiązań bezterminowych, w których termin spełnienia świadczenia nie jest z góry oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, wobec czego spełnienie winno nastąpić niezwłocznie po wezwaniu do wykonania zgodnie z art. 455 kc. Nie ma podstaw do przyjęcia, że pozwany Bank pozostawał w opóźnieniu już w dniu otrzymania wpłaty od powódki, bez wezwania do zwrotu.

Powódka wezwała pozwanego do zwrotu świadczenia nienależnego pismem z dnia 22.08.2017 r., doręczonym Bankowi w dniu 28.08.2017 r. (co Bank potwierdził w piśmie z dnia 22.09.2017 r.). Niezwłoczne spełnienie świadczenia pieniężnego w rozumieniu art. 455 kc oznacza z reguły spełnienie go w terminie 14 dni (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.05.1991 r., II CR 623/90; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 20.03.2012 r., I ACa 191/11). Zatem pozwany popadł w stan opóźnienia od dnia 12.09.2017 r.

Niezrozumiałe jest stanowisko pozwanego Banku wyrażone w piśmie z dnia 22.09.2017 r. dotyczące tajemnicy bankowej i rzekomo wadliwego pełnomocnictwa. Tajemnica bankowa nie może zostać naruszona poprzez udzielenie odpowiedzi na pismo pełnomocnika kredytobiorcy. Jeżeli do banku zwraca się pełnomocnik kredytobiorcy – i to zawodowy: adwokat lub radca prawny – to nie dochodzi do udziału w czynnościach żadnej osoby trzeciej. Pełnomocnik działa w imieniu mocodawcy i to mocodawcy przypisuje się skutki jego działań. Bank nie udziela wówczas informacji żadnej osobie trzeciej, tylko samemu kredytobiorcy. Można zresztą dodać, że adwokaci i radcowie prawni sami zobowiązani są do zachowania tajemnicy zawodowej. Udzielenie pełnomocnictwa takiej osobie stanowi dopuszczenie

do tajemnicy innego rodzaju chronionej ze względu na interes mocodawcy. W ogóle zresztą przepisy art. 104 i 105 prawa bankowego służą ochronie interesów klienta banku, a zatem, skoro udziela on pełnomocnictwa innej osobie, to znaczy że nie widzi zagrożenia dla tegoż interesu. Nie należy do banku podważanie decyzji klienta. Brak jest też podstaw do żądania, aby radca prawny przedkładał oryginał lub poświadczony przez notariusza odpis pełnomocnictwa, gdyż stosownie do art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 06.07.1982 r. o radcach prawnych radca prawny uprawniony jest do poświadczania odpisów dokumentów, co dotyczy w szczególności odpisu pełnomocnictwa (art. 89 § 1 zd. drugie kpc). Pismo pełnomocnika powódki z dnia 22.08.2017 r. stanowiło skuteczne wezwanie do zapłaty.

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu jako nieusprawiedliwione.

Powódkę należy uznać za wygrywającą sprawę w całości, co zgodnie z art. 100 zd. drugie kpc uzasadnia przyznanie im pełnego zwrotu kosztów procesu. Koszty procesu po stronie powódki obejmują: opłatę od pozwu – 1.000 zł, wynagrodzenie pełnomocnika procesowego ustalone zgodnie z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – 5.400 zł, opłatę skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł oraz zaliczkę na koszty opinii biegłego – 2.000 zł, tj. łącznie 8.417 zł.

Na podstawie art. 83 i 113 uksc w zw. z art. 100 kpc nieopłacone koszty sądowe obciążając pozwanego. Wynagrodzenie biegłego T. K. wyniosło łącznie 6.935,76 zł (4.380,48 – k. 468 + 2.555,28 zł – k. 532), z czego po odliczeniu zaliczki uiszczonej przez powódkę pozostaje 4.935,76 zł. Kwotę tę Sąd nakazał uiścić pozwanemu.

Mając powyższe na uwadze Sąd podjął rozstrzygnięcia zawarte w sentencji wyroku.